

รายละเอียดของรายวิชา

วิทยาลัย การแพทย์แผนตะวันออก

หลักสูตร การแพทย์แผนไทยบัณฑิต

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

TTM 213	เภสัชกรรมไทย 3	1(1-0-2)
	(Thai Pharmacy III)	
วิชาบังคับร่วม	TTM 214 ปฏิบัติการเภสัชกรรมไทย 3	
วิชาบังคับก่อน	TTM 211 เภสัชกรรมไทย 2	
	TTM 212 ปฏิบัติการเภสัชกรรมไทย 2	
ภาคการศึกษา	S/2569	
กลุ่ม	01	
ประเภทของวิชา	☐ วิชาปรับพื้นฐาน ☐ วิชาศึกษาทั่วไป ☒ วิชาชีพ ☐ วิชาเลือกเสรี	
อาจารย์ผู้รับผิดชอบ	อ.มณีกาญจน์ นภาแก้ว	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
	อ.นพพันธ์ ประกิจบุญฤทธิ์	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
อาจารย์ผู้สอน	อ.นพพันธ์ ประกิจบุญฤทธิ์	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
	อ.มณีกาญจน์ นภาแก้ว	☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ
สถานที่สอน	อาคารวิทยาศาสตร์ 4/2	☒ ในที่ตั้ง ☐ นอกที่ตั้ง
วันที่จัดทำ	29 พฤษภาคม 2569	

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์ของรายวิชาและส่วนประกอบของรายวิชา

1. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

1. สามารถอธิบายความหมายของ คณาเภสัช และประเภทของคณาเภสัช
2. สามารถเรียนรู้การจัดกลุ่มยาตามอาการโรค
3. สามารถเรียนรู้หลักการและวิธีการปรุงยา
4. สามารถเรียนรู้การใช้กระสายยา การแต่งสี กลิ่น รส และสารปรุงแต่ง
5. สามารถเรียนรู้การทำให้ตัวยามีพิษน้อยลงและการเก็บรักษายาที่ปรุงแล้ว
6. สามารถเรียนรู้การใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ปรุงยาและการเก็บรักษา

2. คำอธิบายรายวิชา

สมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ การวิเคราะห์ตำรับยา การตั้งตำรับยาสมุนไพรที่มีสารสำคัญหลัก และสารพิษ หลักการใช้ยาสมุนไพร ความปลอดภัย และข้อควรระวังในการใช้ยาสมุนไพร หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการเพาะปลูก เก็บเกี่ยว และการผลิตยาสมุนไพร มาตรฐานสมุนไพรตามตำราสมุนไพรไทย การขึ้นทะเบียนตำรับยาสมุนไพร การขออนุญาตผลิต นำเข้า และจำหน่ายยาแผนโบราณ

Herbal medicines in National List of Essential Herbal Medicine; analysis of herbal medicine formulas, formulation of major active constituents with some poisonous substances in the formulas; therapeutic uses, safety and precautions of herbal medicines; good agricultural, harvesting, manufacturing practices; standards of material medica in Thai Herbal Pharmacopoeia; herbal registration; licenses for manufacturing and distribution of traditional medicines

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษา

มี 3 ชั่วโมง/สัปดาห์โดยให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

หรือกลุ่ม (เฉพาะรายที่ต้องการ)โดยจองวันเวลาล่วงหน้า

หรือมาพบตามเวลา

เบอร์โทรศัพท์ 085-9957551

mail : noppunt.p@rsu.ac.th

Facebook : TTM213/214_69

4. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (Course Learning Outcomes: CLOs):

1. สามารถเรียนรู้ การมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นได้
2. มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานชีวิตและพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ
3. สามารถสืบค้น รวบรวม วิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล สรุปรวบรวมแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำข้อมูลไปใช้ในการอ้างอิงอย่างมีประสิทธิภาพ

หมวดที่ 3 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

การพัฒนาผลการเรียนรู้ในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านที่มุ่งหวัง มีดังต่อไปนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1.1	มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง และเป็นผู้มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ	สอดแทรกเรื่องความมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	- ประเมินผลจากการเข้าชั้นเรียน - การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน - นำเสนอการตั้งตำรับยาและวิเคราะห์ตำรับยาแผนไทย
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1.2	มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น ทั้งในการปฏิบัติตนและการทำงาน	ตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพ ยกตัวอย่างการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ	ไม่มีการประเมินผล
1.3	ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและหลักสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก สิทธิผู้บริโภค สิทธิผู้ป่วย ตลอดจนสิทธิในการปฏิบัติการของแพทย์แผนไทย โดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลและความหลากหลายทางวัฒนธรรม	สอดแทรกเนื้อหาด้านความมีวินัย ตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม ความมีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน	ไม่มีการประเมินผล

2. ความรู้

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2.1	มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานชีวิตและพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ สุขภาพ ที่ครอบคลุมทั้งวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	สอนแบบบรรยายโดยสอดแทรกเนื้อหาสำคัญ เกี่ยวกับ สมุนไพร และ ชื่อวิทยาศาสตร์รวมถึงสารสำคัญที่มีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาบำบัดและบรรเทาอาการต่างๆ	- การสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาค - งานที่มอบหมาย - นำเสนอการตั้งตำรับยาและวิเคราะห์ตำรับยาแผนไทย
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
2.2	มีความรู้และเข้าใจในหลักการและทฤษฎีการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านไทย และสามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง	สอนการปรุงยาจากภูมิปัญญาพื้นบ้าน ขนานต่าง ๆ รวมทั้งมีการประยุกต์ใช้การพัฒนาดำรับยาให้สะดวกในการใช้ยาสมุนไพร	ไม่มีการประเมินผล
2.3	มีความรู้และทักษะในกระบวนการวิจัย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพได้	สอนเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรอย่างถูกต้องและอย่างปลอดภัย	ไม่มีการประเมินผล

3. ทักษะทางปัญญา

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3.2	สามารถสืบค้น รวบรวม วิเคราะห์ ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล สรุปจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำข้อมูลไปใช้ในการอ้างอิง และแก้ไขปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้มีคุณภาพในการให้บริการทางการแพทย์แผนไทย	-แนะนำแหล่งข้อมูลสืบค้นข้อมูลที่ทันสมัย น่าเชื่อถือทั้งในประเทศและนานาชาติ -มอบหมายงานและนำเสนอหน้าชั้นเรียน	- การสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาค - งานที่มอบหมาย - นำเสนอการตั้งตำรับยาและวิเคราะห์ตำรับยาแผนไทย
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
3.3	สามารถใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทางการวิจัย และนวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบททางสุขภาพที่เปลี่ยนไป	-สอนการนำข้อมูลที่สืบค้นมาวิเคราะห์และสรุปผล	ไม่มีการประเมินผล

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
4.3	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อสังคม และการพัฒนาตนเอง วิชาชีพ องค์กร และสังคมอย่างต่อเนื่อง	-เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับผู้สอน และบุคคลรอบข้าง เน้นทำงานเป็นทีมเพื่อเสริมสร้างบทบาทภาวะผู้นำและผู้ตาม	- การสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาค - งานที่มอบหมาย - นำเสนอการตั้งตำรับยาและวิเคราะห์ตำรับยาแผนไทย

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

●	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
5.1	สามารถประยุกต์ใช้หลักตรรกะ คณิตศาสตร์ และสถิติที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ	สอนบรรยายรวมทั้งฝึกปฏิบัติการคำนวณ สูตรตำรับยาและวิเคราะห์ตำรับยา	- การสอบย่อย สอบกลางภาค และการสอบปลายภาค
○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
5.3	สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ เพื่อการแสวงหาความรู้ การรวบรวม การประมวล การวิเคราะห์ และการนำเสนอข้อมูล	มอบหมายงานสืบค้นข้อมูลสมุนไพร	ไม่มีการประเมินผล

6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

○	ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
6.2	มีความสามารถในการเตรียมยา การผลิตยา การปรุงยา การจ่ายยา และการควบคุมคุณภาพของยาแผนไทยให้มีคุณภาพตามหลักสากล	ให้ปรุงยาในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการจ่ายยาตามอาการโรคต่างๆ และควบคุมคุณภาพยาสมุนไพรตามหลักสากล	ไม่มีการประเมินผล

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอนบรรยาย

สัปดาห์/ คาบ	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	จำนวน ชั่วโมง	อาจารย์ผู้สอน
1	หลักการใช้อยาสุมุนไพร และข้อควรระวังการใช้อยาสุมุนไพร	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพนธ์ ประกิจบุญฤทธิ์
2	หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว (GAP)	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ. มณีกาญจน์ นภาแก้ว
3	วิธีการที่ดีในการผลิตยาสุมุนไพร (GMP)	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ. มณีกาญจน์ นภาแก้ว
4	สอบย่อย			
	การควบคุมคุณภาพสมุนไพร และตำรับยาสุมุนไพร	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ. มณีกาญจน์ นภาแก้ว
5	ความปลอดภัยและข้อควรระวังในการใช้อยาสุมุนไพร และตำรับยาสุมุนไพร	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ. มณีกาญจน์ นภาแก้ว
6	การขึ้นทะเบียนตำรับยาสุมุนไพรไทย และการบริหารร้านยาแผนไทย	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพนธ์ ประกิจบุญฤทธิ์
7	การขออนุญาตผลิต นำเข้า และจำหน่ายยาแผนโบราณ	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพนธ์ ประกิจบุญฤทธิ์
8	สอบกลางภาค			

9	บัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 1	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์
10	บัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 2	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์
11	การวิเคราะห์ตำรับยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 1	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์
12	การวิเคราะห์ตำรับยาในบัญชียาหลักแห่งชาติ ครั้งที่ 2	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์
13	การตั้งตำรับยาสมุนไพร ครั้งที่ 1	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์
14	การตั้งตำรับยาสมุนไพร ครั้งที่ 2	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์
15	นำเสนอการตั้งตำรับยาและวิเคราะห์ตำรับยาแผนไทย	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ.นพพันธุ์ ประกิจบุญฤทธิ์
16	ทบทวนความรู้	Power point และเอกสารประกอบการเรียน	1	อ. มณีกาญจน์ นภาแก้ว
17	สอบปลายภาค			

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

การประเมิน	วิธีการประเมินผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
2.1, 3.2, 4.3, 5.1	สอบย่อย	4	20%
	สอบกลางภาค	8	20%
	สอบปลายภาค	17	40%
1.1	การเข้าชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	5%
2.1, 3.2, 4.3	งานที่ได้รับมอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	5%
2.1, 3.2, 4.3	นำเสนอและวิเคราะห์ตำรับยา	15, 16	10%
รวม			100%

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

ตำราการแพทย์แผนไทย ประเภทเภสัชกรรมไทยของกองประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข
เอกสารประกอบคำสอนวิชาเภสัชกรรมไทย 3 ของคณะผู้สอน

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

เวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ 5 เล่ม 1 และเล่ม 2 จัดพิมพ์โดยกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ

ตำราแพทยศาสตร์สงเคราะห์ เล่ม 1 เล่ม 2 ฉบับพระยาพิษณุประสาท จัดพิมพ์โดยกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

ตำราการแพทย์ไทยเดิม (แพทยศาสตร์สงเคราะห์) ฉบับอนุรักษ์ จัดทำโดยมูลนิธิฟื้นฟู ส่งเสริมการแพทย์ไทย
เดิม และอายุรเวทวิทยาลัย (ชีวกโกมารภัจจ์)

ตำรายาในศิลาจารึกวัดพระเชตุพน ฯ จัดพิมพ์โดยโรงเรียนแพทย์แผนโบราณวัดพระเชตุพน ฯ

ตำราแพทย์ไทยแผนโบราณ เล่ม 1 เล่ม 2 เล่ม 3 รวบรวมโดยขุนโสภิตบรรณลักษณ์

ตำรายาจารึกวัดราชโอรสและพระโอสถพระนารายณ์ จัดพิมพ์โดยโครงการเผยแพร่ เอกลักษณ์ของไทย ฯ
กระทรวงศึกษาธิการ

คำอธิบายตำราพระโอสถพระนารายณ์ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชา จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์อัมรินทร์ พ.ศ. 2544

ตำราสรรพคุณยา ฉบับกรมหลวงวงษาธิราชสนิท และตำราอื่นๆ ตามประกาศของคณะกรรมการวิชาชีพ สาขาก
การแพทย์แผนไทย

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

ตำราอื่นๆ ตามประกาศของคณะกรรมการวิชาชีพ สาขากการแพทย์แผนไทย

คู่มือการใช้ยาจากสมุนไพร สำหรับสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และ web site ของคณะ ฯ

หมวดที่ 6 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

ระบบการประเมินที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

1. ระบบประเมินการเรียนการสอน โดยศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต
ประเมินผู้สอน ความคิดเห็นของนักศึกษา และประสิทธิภาพการสอน
2. ระบบการประเมินคุณภาพการสอนของวิทยาลัย โดยใช้ google forms ซึ่งผู้ประเมินมีอิสระในการ
ประเมิน ระบบการประเมินจะรายงานผู้บริหาร และผู้สอน

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- คณะกรรมการกำกับมาตรฐานภายนอก ที่พิจารณาหัวข้อที่สอน การออกข้อสอบและการตัดเกรดที่สะท้อน
ถึงผลการเรียนรู้
- ระบบประเมินการสอนออนไลน์ ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งผู้ประเมิน
มีอิสระในการประเมิน ผู้บริหารและผู้สอนสามารถเรียกดูผลการประเมินได้

3. การปรับปรุงการสอน

- นำผลการประเมินประสิทธิภาพของรายวิชามาพิจารณาและปรับปรุงกลยุทธ์และวิธีการสอน
- ประชุมทีมผู้สอน เพื่อร่วมหาแนวทางหรือวางแผนการปรับปรุงพัฒนารายวิชา

4.การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

- ☐ สัมภาษณ์นักศึกษา
- ☐ การสังเกตพฤติกรรมนักศึกษา

- ☒ การตรวจสอบการให้คะแนนและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามแนวการทวนสอบ
ผลสัมฤทธิ์นักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดย สำนักงานมาตรฐาน
วิชาการ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรังสิต
- ☐ การประเมินความรู้รอบยอดโดยการทดสอบ
- ☐ รายงานผลการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน
- ☐ แบบสำรวจ/แบบสอบถาม
- ☐ อื่นๆ ระบุ

5.การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

หลักสูตรฯ มีระบบทบทวนประสิทธิผลของรายวิชา โดยพิจารณาจากผลการประเมินการสอนโดยนักศึกษา และ
ผลการประเมิน โดยคณะกรรมการประเมินของหลักสูตรฯ การรายงานรายวิชาโดยอาจารย์ผู้สอน หลังการทบทวน
ประสิทธิผลของรายวิชา อาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาในการทบทวนเนื้อหาที่สอน และกลยุทธ์การสอนที่ใช้ และนำเสนอ
แนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาในการรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา เสนอต่อหัวหน้าหลักสูตรฯ เพื่อ
นำเสนอในที่ประชุมของหมวดวิชาฯ และคณะกรรมการวิชาการประจำวิทยาลัยฯ เพื่อพิจารณาให้ความคิดเห็น และสรุป
วางแผนพัฒนาปรับปรุงสำหรับใช้ในปีการศึกษาถัดไป